

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/paliwa-gazowe/charakterystyka-rynku/6544,2015.html>
2021-12-06, 04:03

2015

RYNEK HURTOWY

W 2015 r. następował stopniowy dalszy rozwój hurtowego rynku gazu ziemnego w Polsce, głównie związany z wzrostem liczby przedsiębiorstw posiadających koncesję na obrót paliwami gazowymi oraz przedsiębiorstw aktywnie uczestniczących w tym obrocie, jak również funkcjonowaniem obowiązku sprzedaży gazu ziemnego na giełdzie towarowej. Obowiązek ten w omawianym okresie wynosił 55% gazu wprowadzonego do sieci.

Zakupy gazu z zagranicy, w ilości 122,8 TWh, uzupełniane były gazem pochodzącym ze źródeł krajowych w ilości 43,5 TWh. Całkowite dostawy gazu z zagranicy w 2015 r. obejmowały import z kierunku wschodniego oraz nabycie wewnątrzspółnotowe, przy czym istotną ich część stanowił import z kierunku wschodniego, realizowany w ramach długoterminowego kontraktu zawartego pomiędzy PGNiG S.A. a OOO Gazprom Eksport. Na podstawie tego kontraktu zakupiono 89,5 TWh gazu ziemnego.

W 2015 r. przez polski system przesyłowy przepłynęło 506,1 TWh gazu wysokometanowego i 7,6 TWh gazu zaazotowanego. Większość gazu wysokometanowego została przetransportowana tranzytem z wykorzystaniem gazociągu jamalskiego.

Na koniec omawianego roku koncesję na obrót paliwami gazowymi posiadały 172 podmioty wobec 141 na koniec 2014 r. Natomiast 63 przedsiębiorstwa aktywnie uczestniczyły w obrocie gazem ziemnym w stosunku do 59 w roku poprzednim. Ponadto, przedsiębiorstwa obrotu gazem spoza GK PGNiG S.A. pozyskały 86,4 TWh gazu ziemnego.

Giełda gazu ziemnego

Sprzedaż i zakup paliw gazowych na polskim rynku hurtowym odbywa się przede wszystkim na giełdzie towarowej prowadzonej przez TGE S.A. Uczestnikami rynku giełdowego są głównie przedsiębiorstwa obrotu paliwami gazowymi oraz duzi odbiorcy końcowi, którzy mogą działać samodzielnie po zawarciu stosownej umowy z TGE S.A., stając się członkami giełdy lub za pośrednictwem domów maklerskich. Obrót giełdowy odbywa się poprzez zawieranie umów sprzedaży (transakcji) pomiędzy członkami giełdy.

W 2015 r. TGE S.A. prowadziła następujące rynki sprzedaży paliw gazowych: Rynek Dnia Bieżącego, Rynek Dnia Następnego oraz Rynek Terminowy Towarowy. Sprzedaż gazu ziemnego była również realizowana w systemie aukcji.

Przedmiotem obrotu na rynku terminowym towarowym gazu (RTTg) jest dostawa gazu w jednakowej ilości we wszystkich godzinach okresu dostawy zgodnym ze standardem

instrumentu (miesięczny, kwartalny i roczny). Przedmiotem obrotu na rynku dnia następnego gazu (RDNg) jest dostawa gazu w jednakowej ilości we wszystkich godzinach dnia dostawy. Jest to instrument typu *base*, a jeden kontrakt odpowiada dostawie 1 MWh gazu w każdej godzinie dnia dostawy. Obrót jest prowadzony przez jeden dzień poprzedzający datę dostawy, w systemie *fixingu* oraz notowań ciągłych. Obrót na rynku dnia bieżącego (RDBg) prowadzony jest w systemie notowań ciągłych.

W 2015 r. w wyniku realizacji kontraktów zawartych na TGE S.A. dostarczono 100 187 956 MWh gazu ziemnego po średniej cenie 102,64 zł/MWh. W tym okresie dostarczono 10 406 525 MWh na rynku RDNg, 3 447 180 MWh na rynku RDBg i 86 334 251 MWh na rynku terminowym RTTg. Średnia cena gazu dostarczonego w wyniku realizacji kontraktów zawartych na rynku RDNg w IV kwartale 2015 r. wyniosła 77,39 zł/MWh, na rynku RDBg - 77,75 zł/MWh, na rynku terminowym - 101,30 zł/MWh.

Rozwój giełdowego rynku gazu jest m.in. skutkiem wprowadzenia do ustawy - Prawo energetyczne art. 49b, który nakłada na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem paliwami gazowymi obowiązek sprzedaży części gazu ziemnego wysokometanowego, wprowadzonego w danym roku do sieci przesyłowej na giełdach towarowych lub rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany. W 2015 r. obowiązek ten wynosił 55% gazu wprowadzonego do sieci przesyłowej przez przedsiębiorstwa zajmujące się obrotem gazem ziemnym. Ponadto, zgodnie z wymogami rozporządzenia BAL operator systemu przesyłowego - od października 2015 r. - dokonuje zakupu i sprzedaży gazu na potrzeby bilansowania systemu głównie za pośrednictwem RDBg, co znacząco wpłynęło na zwiększenie płynności tego rynku.

RYNEK DETALICZNY

W 2015 r. sprzedaż gazu do odbiorców końcowych nadal zdominowana była przez przedsiębiorstwa z grupy kapitałowej PGNiG S.A. W ramach tej grupy w 2014 r. wprowadzony został podział, w wyniku którego odbiorcy hurtowi oraz odbiorcy końcowi o rocznym zużyciu gazu ziemnego powyżej 25 mln m³ zaopatrywani są przez PGNiG S.A., natomiast pozostali odbiorcy końcowi - przez PGNiG OD Sp. z o.o. Podział ten nie wpłynął na stopień konkurencji na rynku detalicznym, gdyż spółki te nie konkurowały pomiędzy sobą na rynku gazu.

Sprzedaż gazu

W omawianym okresie obserwowany był dalszy wzrost udziałów sprzedawców alternatywnych na rynku detalicznym. I tak, udział grupy kapitałowej PGNiG S.A. w sprzedaży gazu do odbiorców końcowych spadł i wyniósł 80,22%, podczas gdy rok wcześniej udział ten osiągał 89,24%. Pozostałe 19,78% sprzedaży gazu do odbiorców końcowych realizowane było przez inne spółki obrotu dokonujące sprzedaży w kraju (12,66%) oraz przez spółki sprzedające gaz głównie na rynku niemieckim bezpośrednio do dużych odbiorców końcowych, którzy samodzielnie sprowadzili ten gaz do Polski (ok. 7,12%).

Funkcjonowanie podmiotów na rynku detalicznym

Na terenie Polski na sieciach dystrybucyjnych gazu ziemnego działa jeden duży operator systemu dystrybucyjnego - PSG Sp. z o.o. i 50 pionowo skonsolidowanych małych operatorów systemu dystrybucyjnego o charakterze lokalnym, których sieci przyłączone są do PSG Sp. z o.o. lub operatora systemu przesyłowego OGP Gaz-System S.A. Dostarczanie gazu do odbiorców odbywa się na zasadach określonych w IRiESD. Instrukcja największego dystrybutora, tj. PSG Sp. z o.o. podlega zatwierdzeniu przez Prezesa URE, natomiast instrukcje małych OSD podlegają weryfikacji *ex post* pod kątem zgodności z przepisami ustawy - Prawo energetyczne.

W 2015 r. Prezes URE zatwierdził zmiany IRiESD przygotowane przez PSG Sp. z o.o., które weszły w życie 1 marca 2015 r. Zmiany te dotyczyły:

- zasad współpracy z operatorami innych systemów dystrybucyjnych,
- przekazywania danych do OSP w zakresie alokacji,
- zasad sprzedaży rezerwowej dla grupy gospodarstw domowych w przypadku nagłego zaprzestania sprzedaży gazu przez dotychczasowego sprzedawcę,
- zasad zarządzania ograniczeniami systemowymi i alokacji na połączeniach z sieciami innych OSD.

Jak wynika z danych uzyskanych w roku 2015 rynek detaliczny podlega sukcesywnym przemianom w kierunku rozwoju konkurencji. W okresie tym obserwowano zwiększenie aktywności alternatywnych sprzedawców, którzy korzystając z utrzymujących się trendów spadkowych cen gazu na rynkach hurtowych i zwiększenia możliwości technicznych infrastruktury dla przywozu gazu z rynków UE, podejmowali konkurencję cenową ze spółkami GK PGNiG S.A. Mimo utrzymywania administracyjnej regulacji cen gazu ziemnego, przepisy prawa dopuszczają możliwość sprzedaży gazu ziemnego poniżej ceny ustalonej w taryfie pod warunkiem równoprawnego traktowania odbiorców w grupach taryfowych.

Data publikacji: 18.05.2016

[Poprzedni](#)
[Następny](#)